

Nr 65.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om utredning angående avskaffande av den fortlöpande kontrollen över städernas donationsjord.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 53 av herr *Lundgren* och II: 255 av herr *Larsson* i Stockholm *m. fl.*, har hemställts, »att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående avskaffande av den fortlöpande kontrollen beträffande städernas donationsjord».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för detta yrkande, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet har i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande i ärendet av kammarkollegiet, varjämte styrelsen för Svenska stadsförbundet beretts tillfälle att yttra sig.

Såsom i motionerna anförts uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 17 juni 1893 åt kammarkollegiet att efter verkställd utredning angående den av kronan till städerna donerade jorden till Kungl. Maj:t inkomma med yttrande över, bland annat, frågan huruvida städerna borde erhålla befogenhet att till enskilda med full äganderätt upplåta jord av donationsjords natur. Med anledning härav avgav kollegiet den 30 december 1897 betänkande rörande den till städerna och Arvika köping av kronan donerad jord.

Ur nämnda betänkande inhämtas angående tillkomsten av donationsjordar följande:

De svenska stadssamhällellenas utveckling synes särskilt under 15- och 1600-talen ha utgjort föremål för statsmaktens synnerliga omvårdnad, otvivelaktigt av den anledning, att stadsväsendet, vars betydelse för statslivet icke kunnat underskattas, här i Sverige under förhandenvarande politiska och sociala förhållanden faktiskt icke kunnat såsom i andra länder genom egen kraft vinna styrka och blomstring.

Huruledes statsmakten för sådant ändamål ingripit genom lagstiftningsåtgärder eller maktbud torde här endast i förbigående böra erinras. Verksamare än dessa åtgärder torde utan tvivel ansetts ett direkt ekonomiskt understöd, eftersom städerna i ganska vidsträckt mån blivit med sådant av kronan hugnade.

Bland de förmåner, som i detta hänseende från kronans sida tillkommit olika städer, torde den viktigaste ha varit förläning eller gåva av jordegendom. I tider, då tillgång på reda penningar varit ringa och statskassan knappast haft andra valutor att röra sig med än fast egendom, måste väl också denna form för understödets lämnande ha legat närmast till hands eller varit den enda möjliga. Till betryggande av ett stadssamhälles bestånd och utveckling har väl ock i främsta rummet varit angeläget att bereda detsamma besittning av ett tillräckligt jordområde till utrymme för stadsinvånarnas

boplatser samt till fält för drivande av jordbruk och boskapsskötsel, som i allmänhet länge och i den mån köpenskap och borgerliga hanteringar icke ensamma kunnat förskaffa sina idkare full bärning måst av borgerskapet anlitas såsom binärings. Med rådande föreställningssätt, som bjöd förläning av jordagods såsom vederlag eller belöning för medverkan i statens tjänst, torde jämväl ha varit fullt överensstämmande att städernas borgerkap såsom organ för en för statslivet viktig ansedd funktion, utövningen av de borgerliga näringarna, vilken i Sverige med där rådande brydsamma förhållanden länge och icke utan skäl betraktats såsom ett onus, på lika sätt som andra förvaltningsorgan gjordes till länstagare. Städerna ha sålunda under tidernas lopp av kronan i gåva eller förläning erhållit betydande jordegendomar, *städernas donationsjordar* såsom de numera allmänt benämnas.

Rörande fördelningen å de särskilda städerna av donationsjorden, vars sammanlagda areal beräknats till omkring 61 000 hektar, hade kollegiet inhämtat uppgifter därom från de olika städerna. Av dessa uppgifter framginge, att av rikets dåvarande 92 städer 17 (Vaxholm, Motala, Oskarshamn, Visby, Ronneby, Ängelholm, Lund, Skanör med Falsterbo, Trälleborg, Falkenberg, Uddevalla, Skara, Filipstad, Falun, Hedemora, Örnsköldsvik och Skellefteå) ansett sig vara i saknad av donationsjord, att förhållandet ställde sig tvivelaktigt för två städer (Laholm och Kungsbacka) samt att i fråga om övriga 73 städer arealen av sådan jord varierade högst betydligt; sålunda vore maximum ungefär 9 500 hektar (Sala) och minimum 25 hektar (Hälsingborg).

Av kammarkollegiets utredning framgår i övrigt bland annat:

Endast ett fåtal av kronans donationer till städerna vore att hänföra till allodiala, d. v. s. sådana, som givits med uttrycklig rätt för staden att avhända sig jorden. Övrig jord hade av kronan anslagits städerna till evärdelig ägo eller att njuta, bruka och behålla, stundom förstärkt med ordet evärdeligen, men utan angiven befogenhet att överlåta jorden till annan. Då jorden upplåtits till evärdelig ägo, syntes kronan ha efterlåtit jämväl sin äganderätt till jorden medan med uttrycket »njuta, bruka och behålla» endast torde ha avsetts nyttjanderätt. Äganderättsdonationerna hörde dock till undantagen och torde dessutom, bortsett från de få verkligt allodiala upplåtelse, med hänsyn till städernas rättighet att förfoga över jorden icke vara av förnämligare beskaffenhet än upplåtelse under ständig nyttjanderätt. Men även med avseende å frågan om möjligheterna för kronan att återbörd donationensjorden vore städerna utan tvivel lika skyddade vare sig denna jord innehades under den ena eller andra rättstiteln. Genom kungl. förordningen den 23 februari 1789, som stadgade, att stadsjorden skulle bibehållas orubbad vid städerna, syntes nämligen kronan ha för all tid fränsagt sig rättigheten att återtaga den donerade jorden, varigenom även sådana donationsupplåtelse, vid vilka tidigare kunde ha varit fäst egenskap av behaglig tids förläning, blivit upphöjda till oåterkalleliga förläningar. Syftet med donationerna torde ha varit dels att bereda utrymme till boningsplatser, dels ock att skaffa städerna inkomst genom jordbruk. Den inom stadsplanen belägna jorden disponerades i enlighet härmed till största delen av städernas invånare till tomter med eller utan erläggande av tomtören. I åtskilliga fall hade städerna erhållit bemyndigande av Kungl. Maj:t att försälja stadstomter. Donationsjorden utom stadsplanen vore antingen fördelad mellan borgerskapet eller utarrenderad för samhällets räkning. Även denna vore i stor utsträckning i enskild ägo.

Med anledning av kollegiets utlåtande förklarade Kungl. Maj:t genom beslut den 27 januari 1899, att Kungl. Maj:t ville till prövning i varje särskilt fall upptaga de ansökningar, som kunde från städerna inkomma vare sig angående tillstånd att till enskilda av donationsjorden upplåta tomter eller tomtedelar inom stadsplanen, jämväl i sammanhang med utvidgning av sådan plan, eller om medgivande att till enskilda föryttra donationsjord utom stadsplanen i sådana undantagsfall, då av särskilda skäl upplåtelsen kunde visas vara av det gagn för staden, att donationsändamålet kunde anses bliva genom upplåtelsen uppfyllt.

I enlighet med nämnda beslut har Kungl. Maj:t efter ansökningar av städerna medgivit försäljningar av donationsjord dels inom, dels ock i vissa fall utom stadsplanen. I medgivandena ha intagits bestämmelser om den lägsta köpeskilling som må utgå för jorden. Densamma har därvid bestämts till visst belopp eller ock har föreskrivits, att den skulle bestämmas genom värdering av en för ändamålet utsedd nämnd, vanligen bestående av tre personer, av vilka en utses av länsstyrelsen för Kungl. Maj:t och kronan, en av staden och en av hushållningssällskapets förvaltningsutskott. Vidare har förordnats, att inflytande försäljningsmedel skola fonderas och ställas under särskild förvaltning samt placeras på visst betryggande sätt. En tiondel av avkastningen, motsvarande tänkt värdestegring å jorden, skall årligen läggas till kapitalet, medan vederbörande stad får fritt förfoga över återstoden. I vissa fall har tillstånd lämnats för stad att erhålla bidrag ur den sålunda bildade donationsmedelsfonden till sina exploateringskostnader för jorden. Vidare har Kungl. Maj:t lämnat tillstånd till byte av donationsjord mot annan jord samt till inköp av mark för donationsjordsmedel. Härvid har föreskrivits, att den tillbytta eller inköpta jorden skall ikläda sig donationsjords natur. För tillgodoseende av vissa alimänna ändamål har Kungl. Maj:t i undantagsfall medgivit överlåtelse av donationsjord utan ersättning. Härvid har i regel bestämmelse meddelats om återköp av jorden, därest denna icke skulle komma att användas för avsett ändamål.

Såsom i motionerna antytts har frågan om ändrade bestämmelser rörande städernas dispositionsrätt över deras donationsjord nyligen varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning. I skrivelse den 3 september 1937 till Kungl. Maj:t anhöll sålunda styrelsen för Svenska stadsförbundet om utredning rörande ändring i de tillämpade reglerna i fråga om avyttring av städernas donationsjord. Såsom motivering härför anfördes, att städerna, som på egen hand handlade jordfrågor av betydligt större ekonomisk och social räckvidd, numera skulle vara i stånd att tillfredsställande handlägga donationsjordsfrågor även utan uppsikt av staten samt att 1936 års fondbildningslag gäve närmare riktlinjer för handläggningen av städernas jordfrågor. Senare överlämnade stadsförbundet en skrivelse i ämnet från drätselkammaren i Västerviks stad, vari framhölls, att värderingen av jorden genom särskild värderingsnämnd utgjorde en dyrbar och kostsam apparat, framför allt när det endast gällde försäljning av mindre områden, samt att en dylik värdering i själva

verket vore fullständigt onödig. Nämnda framställning remitterades till kammarkollegiet, som i utlåtande den 11 april 1946 uttalade i huvudsak följande:

Till vad kollegiet angående donationsjordens rättsliga ställning anförde i utlåtande den 30 december 1897 har kollegiet nu endast att tillägga, att i de fall då jord av kronan anslagits städerna till evärdlig ägo, men utan avhändelsebefogenhet, därmed endast lärer ha avsetts förläning. Den av städerna innehavda perpetuella nyttjanderätten till donationsjorden kan emellertid, såsom i utlåtandet framhållits, icke avhändas städerna.

Med hänsyn till den rätt, kronan sålunda innehar till donationsjorden, torde det ligga i sakens natur, att kronan skall ha att utöva kontroll över att densamma disponeras i överensstämmelse med de syften, vartill den done-rats. Därvid bör givetvis tillses, att det kapitalvärde, som donationsjorden representerar, icke genom stadens åtgärder förminsкас eller att genom försäljning det allmännas syfte med donationen icke motverkas.

Lagarna den 12 juni 1936 om kommunal fondbildning och angående användning i vissa fall av kommun eller annan samfällighet tillhörig egendom förhindra visserligen städerna att vid försäljning av jord disponera köpeskil-lingsmedlen för löpande utgifter. Emellertid utgöra de icke någon garanti för ett bibehållande av jordens kapitalvärde, så länge kontroll icke utövas över att städerna för jorden betinga sig en köpeskilling, som motsvarar densam-mas värde.

Beträffande donationsjord, belägen utom stadsplan, torde Kungl. Maj:ts kontroll över försäljningar även av andra skäl icke böra upphävas. Det kan nämligen behöva tillses, att försäljning ej sker, förrän i vederbörlig ordning upprättade planer för markens avstyckning föreligga. Vidare kan det i vissa fall vara olämpligt, att områden, som ligga långt från stads centrum, i förtid bliva föremål för exploatering.

Viss kontroll kan jämväl vara erforderlig för att donationsjordfondernas medel placeras på ett betryggande sätt.

Vad angår värderingsförfarandet vid försäljning av donationsjord synas några avsevärda olägenheter icke kunna anses vara förknippade med det-samma.

Kollegiet håller alltså före, att Kungl. Maj:ts kontroll över donationsjorden är behövlig och att den medför ringa olägenhet för städerna i jämförelse med det gagn den sett på längre sikt torde medföra. Kollegiet hemställer alltså, att den gjorda framställningen icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Genom beslut den 8 november 1946 fann Kungl. Maj:t framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Kammarkollegiet har i sitt över förevarande motioner avgivna utlåtande avstyrkt bifall till desamma och såsom motivering härför anført följande:

Kollegiet vidhåller sin tidigare uttalade mening, att kronan väl frånsagt sig rätten att återtaga donationsjorden men att denna skall orubbad bibehållas vid städerna. Därmed måste det anses ligga i sakens natur, att städerna ej kunna avhända sig donationsjorden, för så vitt icke samtycke därtill lämnas av Kungl. Maj:t. Att sådant samtycke fordras kan självfallet icke betraktas som något intrång i den kommunala självbestämmanderätten.

Erinras må i detta sammanhang, att enligt 74 § 1 mom. a) lagen om kom-munalstyrelse i stad skall stads beslut att avhända sig sådan staden tillhörig fastighet, som för något dess gemensamma nytta avseende ändamål tillfallit

staden genom gåva eller testamente, underställas Kungl. Maj:t för prövning och fastställelse. Det har sålunda även i kommunallagarna fastställts, att Kungl. Maj:t skall ha att utöva kontroll över städerna tillhörig, till dem donerad jord. Denna lagbestämmelse ger uttryck för samma tanke, som den vilken ligger till grund för den hittills tillämpade ordningen, att städerna icke utan Kungl. Maj:ts medgivande må avhända sig donationsjorden. Ett bifall till motionerna borde vid sådant förhållande leda till att ändring vidtages i nämnda lagrum.

I motionerna göres gällande, att någon kontroll över att donationsjordens kapitalvärde bibehålles oförminskat numera icke skulle vara behövlig, då enligt kommunala fondbildningslagen ersättning, som kommun uppburit vid försäljning av tillgång för stadigvarande bruk, icke må utan Konungens medgivande användas för annat ändamål än anskaffande av annan dylik tillgång eller fondering. Såsom kollegiet i sitt utlåtande den 11 april 1946 framhållit, lämnar emellertid denna bestämmelse icke någon garanti för att ett belopp, motsvarande den försälda markens värde, av staden fonderas. Kronans kontroll över avhändelser av städernas donationsjord har till syfte, bland annat, att det kapitalvärde, som donationsjorden representerar, skall till nytta för staden för framtiden behållas oförminskat. Vid försäljning av donationsjord brukar Kungl. Maj:t därför föreskriva, att ett belopp, motsvarande markens värde, skall fonderas, dock att, då fråga är om tomtmark, avdrag av staden får göras å köpeskillingen till den del denna motsvarar stadens kostnader för iordningställande av gator, ledningar o. d.

Av den sålunda angivna huvudregeln har ansetts böra följa, att stad, som önskar lämna subvention exempelvis för bostadsändamål, icke kan få göra detta på donationsjordsfondens bekostnad. Staden må väl i dylika fall för donationsjorden betinga sig ett lägre pris än markens värde men bör dock tillföra fonden det belopp, som motsvarar detta värde. Subventioneringen får i så fall bekostas av skattemedel eller av andra för staden tillgängliga medel.

Det torde för övrigt även ligga i stadens intresse, att donationsjordsfondens medel bibehållas. För fondens förvaltning brukar nämligen uppställas den regeln, att staden må äga rätt att för egna utgifter använda $\frac{9}{10}$ av räntan från fonden. Därjämte kan staden påräkna att i förekommande fall erhålla tillstånd att disponera fondmedel för förvärv av mark, som är behövlig för stadens utveckling och för tillgodoseende av andra »gemensamma» kommunala ändamål.

Vad i övrigt i motionerna anförts har givit kollegiet anledning till följande erinringar:

I fråga om kontrollen över donationsjord, som är belägen utom stadsplan, har erfarenheten visat, att det kan vara behövt, att Kungl. Maj:t för tillstånd till försäljning av sådan jord som villkor uppställer fordran på att plan för områdets bebyggande upprättas.

De olägenheter, som skulle vara förbundna med att tillstånd till avhändelse av donationsjord icke lämnas förrän marken värderats, torde icke vara stora. Det förekommer, att Kungl. Maj:t någon gång lämnat tillstånd till markens försäljning utan att värdering skett. Ofta fordras för tillståndet endast att av utredningen i ärendet framgår, att den av staden föreslagna köpeskillingen är skälig. Då värdering enligt Kungl. Maj:ts föreskrift verkställs av värderingsnämnd, har staden själv att tillse, att hela det område, som får säljas, värderas på en gång. Att värderingsnämnden fått sammanträda endast för värdering av några få kvadratmeter mark är givetvis olämpligt. Det kan dock

ej ha berott på någon av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift utan i så fall berott på misstag eller försummelse från stadens sida. Det må i detta sammanhang framhållas, att Kungl. Maj:t i flera fall medgivit, att sedan ett belopp, motsvarande området vid värdering framkomna värde, inbetalts till donationsjordfonden, områdets egenskap av donationsjord får upphöra och att staden därefter må förfoga över området som över annan dess jord.

De medel, som inflyta vid försäljning av donationsjord, skola enligt de beslut, Kungl. Maj:t meddelar, bilda en särskild fond, stadens donationsjordsmedelsfond. För varje stad, som erhållit donationsjord, föreligger vanligen sedan gammalt Kungl. Maj:ts beslut om placeringen och användningen av donationsjordsmedlen, vilka givetvis skola hållas skilda från städernas andra medel. Några särskilda författningsbestämmelser för fondering av donationsjordsmedlen torde därför icke vara behöfliga.

Slutligen har i motionerna erinrats om, att enligt 75 § a) lagen om kommunalstyrelse i stad erfordras länsstyrelsens godkännande för att giva gällande kraft åt beslut, vilka innefatta av staden upprättade allmänna planer för hushållningen med stadens donationsjord. Det har synts motionärerna med hänsyn härtill, att den speciella prövningen av varje särskild markuppåtelse skulle vara onödig. Häremot får kollegiet framhålla, att det nämnda stadgandet närmast torde syfta på planer rörande fördelning av donationsjorden mellan stadens innevånare. Stadgandet synes för övrigt numera icke äga någon tillämpning.

Svenska stadsförbundets styrelse har i sitt utlåtande på det livligaste tillstyrkt bifall till motionärernas förslag. Styrelsen har därvid uttalat bland annat följande:

Nämnas må, att kammarkollegiet för femtio år sedan visade något större tilltro än nu till städernas förmåga att på egen hand rätt förfoga över donationsjorden. De förslag i ämnet kollegiet framställde i sitt utlåtande den 30 december 1897 inneburo nämligen icke att varje fråga om föryttring av donationsjord skulle vara beroende av Kungl. Maj:ts medgivande, såsom sedermera bestämdes. Kollegiet föreslog då det icke oväsentliga undantaget, att städerna »torde böra utrustas med rättighet att fritt förfoga över sådana delar av donationsjorden, vilka falla inom behörigen fastställda stadsplaner och däri ingå såsom byggnadstomter».

Vidare torde böra erinras, att lagen om kommunalstyrelse i stad innehåller bestämmelser om skyldighet för stadskommun att underställa Konungens prövning och fastställelse varje beslut som angår avhändande eller pantförskrivning av sådan staden tillhörig fastighet, som för något dess gemensamma nytta avseende ändamål tillfallit staden genom gåva eller testamente, ävensom överenskommelse, som medför ändring i någon stadens rättighet till sådan fastighet. För så vitt den nu berörda kommunallagsbestämmelsen gäller i fråga om donationsjord, innefattar självfallet motionärernas utredningsyrkande jämväl fråga om ändring därutinnan. Också styrelsen har förutsatt detsamma i sin tidigare gjorda framställning i ämnet till Kungl. Maj:t. Även om den nuvarande särskilda ordningen för handläggning av frågor om marköverlåtelser från den av kronan donerade jorden skulle slopas, komme en bibehållen tillämpning på sådan jord av nämnda kommunallagsbestämmelse att vålla både Kungl. Maj:t och städer mycket besvär i delvis synnerligen obetydliga ärenden av det skälet, att ifrågavarande jord här och var är starkt splittrad och överlåtelsefrågor beträffande densamma sålunda kunna aktualiseras ideligen för mycket små markområden. Det synes också fullt

befogat att med avseende å kravet på underställning göra skillnad mellan denna donationsjord och sådan, där fråga är om säkerställande av att enskilda donatorers intentioner bliva vederbörligen iakttagna.

Slutligen vill styrelsen särskilt understryka den principiella synpunkt på förevarande fråga, som motionärerna framhållit, då de erinrat om det ofta uttalade önskemålet att den kommunala självbestämmanderätten icke måtte bindas i andra fall än då verkligt vägande skäl härför föreligga. Den nu gällande ordningen för donationsjordsärendenas handläggning synes erbjuda ett av de mest påtagliga exemplen på onödiga inskränkningar i denna självbestämmanderätt. Samtidigt ger detta exempel en god påminnelse om det förhållandet, att dylika inskränkningar oftast betyda icke endast minskad handlingsfrihet för vederbörande kommuner utan också en komplicerad handläggning av ärendena, som det borde vara angeläget att söka undvika med hänsyn till såväl den centrala administrationens som de kommunala organens arbetsbelastning.

Såsom av den föregående redogörelsen framgår plägade i äldre tider städer förlänas vissa jordområden i samband med stadsbildningen. Att så skett synes framför allt ha berott på statsmaktens önskan att befrämja stadsbildandet. Dessa jordområden, städernas donationsjordar, torde i de flesta fall icke ha tillerkänts städerna med äganderätt. Sedan Kungl. Maj:t genom beslut år 1789 uttryckligen för all tid frånsagt sig rätten att återtaga sålunda donerad jord, torde den rätt, varmed vissa städer nu innehava sådana områden, i allmänhet kunna betecknas såsom en evärdlig nyttjanderätt. Av donationsjordarna har Kungl. Maj:t genom särskilda beslut medgivit städerna att försälja eller i övrigt avhända sig vissa områden för skilda ändamål. Härvid har föreskrivits, att inflytande försäljningsmedel skola fonderas och ställas under särskild förvaltning samt placeras på visst betryggande sätt.

Utskottet.

Motionärernas förslag åsyftar, att Kungl. Maj:ts kontroll över städernas donationsjordar skulle bringas att upphöra och att dessa sålunda skulle få disponeras av städerna med fullständig äganderätt. Såsom skäl härför har anförts, att — med hänsyn till att kronan för mer än 150 år sedan avstått från sin rätt till dessa jordar och med tanke på att särskilda bestämmelser gällde för bevarandet av städernas förmögenhet — giltig anledning icke syntes föreligga att beträffande dessa jordar uppehålla kontroll över att kapitalvärdet därav genom städernas åtgöranden ej förminskades.

Häremot har av kammarkollegiet i dess i ärendet avgivna utlåtande uttalats, att kronans kontroll över ifrågavarande jordar syntes erforderlig för att garantera, att det kapitalvärde, som donationsjordarna representerade, skulle bibehållas oförminskat för framtiden, till nytta för städerna. Gällande bestämmelser i den kommunala fondbildningslagen lämnade icke tillfredsställande säkerhet härför. Fall kunde nämligen tänkas uppkomma, då städerna försålde donationsjord för billigare pris än dess värde, varigenom den förmögenhet jorden representerade komme att minskas. Därjämte hade erfarenheten visat, att särskild kontroll erfordrades i fråga om mark, belägen utom stadsplan.

Även om utskottet är medvetet om att de av kammarkollegiet anförda skä-

len mot bifall till de föreliggande motionerna torde äga visst fog och även om en avveckling av kronans kontroll över städernas donationsjordar kan innebära en ytterligare förmån för därav berörda städer i jämförelse med andra kommuner, synas emellertid enligt utskottets förmenande de av motionärerna framlagda förslagen förtjänta av att göras till föremål för närmare överväganden. Avgörande för utskottets ställningstagande härvidlag har framför allt varit den omständigheten, att städerna numera i åtskilliga fall synas handlägga jordfrågor, som torde vara av betydligt större ekonomisk räckvidd än ett fritt disponerande av ifrågavarande donationsjordar kan anses utgöra. Utskottet vill här erinra att, såsom framgår av vad i det föregående anförts, kammarkollegiet i sitt den 30 december 1897 avgivna betänkande rörande hithörande spörsmål uttalat, att städerna syntes böra fritt få förfoga över sådana delar av donationsjorden, som fölle inom behörigen fastställda stadsplaner och däri inginge såsom byggnadstomter. Än vidare kan till stöd för motionärernas förslag andragas, att i vissa fall den nuvarande handläggningen av donationsjordsärenden synes vara alltför omständlig i förhållande till det värde jorden representerar.

Med hänsyn till vad sålunda anförts anser sig utskottet icke böra motsätta sig motionärernas förslag, att förevarande fråga göres till föremål för utredning. Därest det vid denna utredning, som bör vara förutsättningslös, skulle befinnas, att övervägande skäl tala för en avveckling av kronans ifrågavarande kontroll, synes som en följd härav viss omarbetning av bestämmelserna i 74 § lagen om kommunalstyrelse i stad böra företagas.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till de likalydande motionerna I: 53 och II: 255, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att frågan angående avskaffande av den fortlöpande kontrollen beträffande städernas donationsjord må göras till föremål för en förutsättningslös utredning.

Stockholm den 19 juni 1947.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Alfred Andersson, friherre Beck-Friis, herrar Näslund, Dahlström, Svedberg, Hagman och Henry Johansson; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Tungelsta, Ericsson i Sörsjön, Mäler, Larsson i Karlstad, Gustafson i Dädesjö, Pettersson i Rosta, Jacobson i Vilhelmina och Svensson i Ljungskile.